

POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Departman za ekonomiku poljoprivrede i
sociologiju sela

Vežbe iz FINANSIJA I FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Zarade, naknada zarada i druga primanja

bogdan.jocic@polj.edu.rs

Uvod

- Prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa uređuju se:
 1. Zakonom o radu
 2. Kolektivnim ugovorom
 3. Pojedinačnim granskim i sektorskim ugovorima
 4. Pojedinačnim kolektivnim ugovorom (u okviru preduzeća)
 5. Ugovorom o radu.
- Prilikom stupanja na rad zaposlenog, odnosno pre nego što zaposleni stupi na rad zaključuje se **ugovor o radu** između poslodavca i zaposlenog i tim ugovorom se zasniva radni odnos.
- Ugovor o radu može da se zaključi na **neodređeno ili određeno vreme**.
- Pored ugovora o radu postoje i drugi oblici radnog angažovanja gde se ne zaključuje ugovor o radu i ne postoji radni odnos. U okviru rada van radnog odnosa spadaju: **privremeni i povremeni poslovi, ugovor o delu i dr.**

- Postoji velika razlika između ugovora o radu i drugih oblika angažovanja radnika a u pogledu obimu prava. **Samo kod radnog odnosa – ugovora o radu**, bilo da je na neodređeno ili na određeno vreme, zaposleni ima prava u najširem obimu koja podrazumevaju:
 - pravo na odgovarajuću zaradu (naknadu zarade, uvećanu zaradu),
 - pravo na godišnji odmor,
 - pravo na plaćeno bolovanje,
 - plaćen prekovremeni rad,
 - plaćen rad vikendom i rad noću,
 - pravo na materijalno obezbeđenje za vreme privremene nezaposlenosti,
 - pravo na zaštitu na radu,
 - prava u slučaju smanjenja ili gubitka radne sposobnosti , starosti i dr.

Obavezni elementi ugovora o radu

- naziv i sedište poslodavca
- lično ime zaposlenog, mesto prebivališta odnosno boravišta zaposlenog
- vrstu i stepen stručne spreme, odnosno obrazovanja zaposlenog, koji su uslov za obavljanje poslova za koje se zaključuje ugovor o radu
- naziv i opis poslova koje zaposleni treba da obavlja
- mesto rada
- vrstu radnog odnosa (na određeno ili neodređeno vreme)
- ako je radni odnos na određeno vreme, mora se ugovoriti trajanje ugovora o radu na određeno vreme i navesti osnov za zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme
- dan početka rada
- radno vreme (puno, nepuno ili skraćeno)
- novčani iznos osnovne zarade na dan zaključenja ugovora o radu.

Veoma bitan element ugovora o radu je **datum početka rada**, i to zbog sledećih razloga:

- Od tog dana počinju da teku prava, obaveze i odgovornosti koje proističu iz radnog odnosa,
- To je dan početka osiguranja zaposlenog kod nadležnog fonda za socijalno osiguranje.

- Obaveza poslodavca je da prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje i to da izvrši **pre stupanja zaposlenog na rad**. Prijava se vrši elektronskim putem, preko Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja.
- Nakon prijave na obavezno socijalno osiguranje zaposleni dobija kopiju prijave na obavezno socijalno osiguranje (M obrazac) i zdravstvenu knjižicu (karticu).
- Obavezno socijalno osiguranje obuhvata: **penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti**.
- Zaposleni na ovaj način ostvaruje pravo na zaštitu kada nastupe određeni slučajevi (kada ode u penziju, ukoliko se razboli, ukoliko ostane bez posla).

Zarada

- Zaposleni ima pravo na odgovarajuću zaradu, koja se **utvrđuje u skladu sa Zakonom o radu, opštim aktom i ugovorom o radu.**
- Zarada sastoji se od zarade za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, zarade po osnovu doprinosa zaposlenog poslovnom uspehu poslodavca (nagrade, bonusi i sl.) i drugih primanja po osnovu radnog odnosa, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu.
- Pojam zarade u ovom smislu obuhvata porez i doprinose koji se plaćaju iz zarade.
- **Zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu sastoji se od:**
 - osnovne zarade,
 - dela zarade za radni učinak i
 - uvećane zarade.
- Osnovna zarada određuje se na osnovu uslova, utvrđenih pravilnikom, potrebnih za rad na poslovima za koje je zaposleni zaključio ugovor o radu i vremena provedenog na radu.

- Radni učinak određuje se na osnovu kvaliteta i obima obavljenog posla, kao i odnosa zaposlenog prema radnim obavezama.
- Zaposleni ima pravo na uvećanu zaradu u visini utvrđenoj opštim aktom i ugovorom o radu, i to:
 - 1) za rad na dan praznika koji je neradni dan - **najmanje 110%** od osnovice;
 - 2) za rad noću, ako takav rad nije vrednovan pri utvrđivanju osnovne zarade - **najmanje 26%** od osnovice;
 - 3) za prekovremeni rad - **najmanje 26%** od osnovice;
 - 4) po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu kod poslodavca (u daljem tekstu: minuli rad) - najmanje **0,4%** od osnovice.
- **Pripravnik** ima pravo na zaradu najmanje u visini **80%** osnovne zarade za poslove za koje je zaključio ugovor o radu, kao i na naknadu troškova i druga primanja, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu.
- Zarada se isplaćuje u rokovima utvrđenim opštim aktom i ugovorom o radu, najmanje jedanput mesečno, a najkasnije do kraja tekućeg meseca za prethodni mesec.

Minimalna zarada

- Zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni učinak i vreme provedeno na radu.
- Minimalna zarada određuje se na osnovu **minimalne cene rada utvrđene u skladu sa zakonom o radu, vremena provedenog na radu i poreza i doprinosa koji se plaćaju iz zarade.**
- Minimalna cena rada utvrđuje se **odlukom socijalno-ekonomskog saveta** osnovanog za teritoriju Republike Srbije (u daljem tekstu: Socijalno-ekonomski savet).
- Ako Socijalno-ekonomski savet ne donese odluku u roku od **15 dana** od dana početka pregovora, odluku o visini minimalne cene rada donosi Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada) u narednom roku **od 15 dana.**
- Minimalna cena rada utvrđuje se po radnom času bez poreza i doprinosa, za kalendarsku godinu, najkasnije do **15. septembra tekuće godine**, a primenjuje se od **1. januara naredne godine.**
- Minimalna cena rada **ne može se utvrditi u nižem iznosu** od minimalne cene rada utvrđene **za prethodnu godinu.**
- Odluka o visini minimalne cene rada iz člana 112. Zakona o radu objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

-
- Minimalna cena rada u 2020. godini je iznosila 172,54 din/času.
 - Minimalna cena rada u 2021. godini je iznosila 183,93 din/času.
 - Minimalna cena rada u 2022. godini je iznosila 201,22 din/času.
 - Minimalna cena rada u 2023. godini je iznosila 230 din/času
 - Minimalna cena rada u 2024. godini je iznosila 271 din/ času

U skladu sa istim i brojem radnih časova u pojedinim mesecima u 2024. godini, minimalna neto zarada zaposlenog u 2024.godini je iznosila:

2024

Mesec	Broj mogućih radnih dana u mesecu	Broj mogućih časova rada u mesecu	Minimalna cena rada po času - neto	Minimalna neto zarada za mesec	Minimalna bruto zarada za mesec
Januar 2024. godine	23	184	271,00	49.864,00	67.566,33
Februar 2024. godine	21	168	271,00	45.528,00	61.380,88
Mart 2024. godine	21	168	271,00	45.528,00	61.380,88
April 2024. godine	22	176	271,00	47.696,00	64.473,61
Maj 2024. godine	23	184	271,00	49.864,00	67.566,33
Jun 2024. godine	20	160	271,00	43.360,00	58.288,16
Jul 2024. godine	23	184	271,00	49.864,00	67.566,33
Avgust 2024. godine	22	176	271,00	47.696,00	64.473,61
Septembar 2024. godine	21	168	271,00	45.528,00	61.380,88
Oktobar 2024. godine	23	184	271,00	49.864,00	67.566,33
Novembar 2024. godine	21	168	271,00	45.528,00	61.380,88
Decembar 2024. godine	22	176	271,00	47.696,00	64.473,61

- Odlukom Vlade Republike Srbije, minimalna cena rada, bez poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za narednu godinu –2025. godinu iznosiće 308,00 dinara (neto) po radnom času.

Naknada zarade

- Zaposleni ima pravo **na naknadu zarade** u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, za vreme odsustvovanja sa rada na **dan praznika koji je neradni dan, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa.**
- Zaposleni ima pravo na naknadu zarade za vreme odsustvovanja sa rada zbog **privremene sprečenosti za rad do 30 dana**, i to:
 - 1) najmanje u visini **65%** prosečne zarade u prethodnih 12 meseci pre meseca u kojem je nastupila **privremena sprečenost za rad**, s tim da ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, ako je sprečenost za rad **prouzrokovana bolešću ili povredom van rada**, ako zakonom nije drukčije određeno;
 - 2) u visini **100%** prosečne zarade u prethodnih 12 meseci pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, s tim da ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, ako je sprečenost za rad prouzrokovana **povredom na radu ili profesionalnom bolešću**, ako zakonom nije drukčije određeno.

Naknada troškova

- Zaposleni ima pravo na **naknadu troškova** u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, i to:
 - 1) za **dolazak i odlazak sa rada**, u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju, ako poslodavac nije obezbedio sopstveni prevoz;
 - 2) za vreme provedeno na **službenom putu u zemlji**;
 - 3) za vreme provedeno na **službenom putu u inostranstvu**;
 - 4) **smeštaja i ishrane za rad i boravak na terenu**, ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade;
 - 5) za **ishranu u toku rada**, ako poslodavac ovo pravo nije obezbedio na drugi način;
 - 6) za **regres za korišćenje godišnjeg odmora**.

Druga primanja

- Poslodavac je dužan da isplati, u skladu sa opštim aktom:
 - 1) zaposlenom otpremninu pri odlasku u penziju, najmanje u visini dve prosečne zarade;
 - 2) zaposlenom naknadu troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti člana uže porodice, a članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog;
 - 3) zaposlenom naknadu štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja.
- Poslodavac može deci zaposlenog starosti do 15 godina života da obezbedi poklon za Božić i Novu godinu u vrednosti do neoporezivog iznosa koji je predviđen zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana.
- Pod prosečnom zaradom smatra se prosečna zarada u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku.
- Članovima uže porodice, smatraju se bračni drug i deca zaposlenog.
- Opštim aktom, odnosno ugovorom o radu može da se utvrdi pravo na:
 - - jubilarnu nagradu i solidarnu pomoć;
 - - druga primanja.

Obračun zarade i naknade zarade

- Poslodavac je dužan da zaposlenom prilikom svake isplate zarade i naknade zarade **dostavi obračun.**
- Poslodavac je dužan da zaposlenom dostavi obračun i za mesec za koji nije izvršio isplatu zarade, odnosno naknade zarade.
- Obračun zarade i naknade zarade koje je dužan da isplati poslodavac u skladu sa zakonom predstavlja **izvršnu ispravu.**

Obračun zarade

Neto

+

Doprinosi na teret radnika
Porez na zarade

Bruto I

+

Doprinosi na teret
poslodavca

Bruto II

=

=

Obračun zarade i naknade zarade

- **Osnovicu za doprinose (bruto I) čine:**
 - **primanja iz rada**
 - **topli obrok**
 - **regres za godišnji odmor**
 - **minuli rad**

NAJNIŽA I NAJVIŠE OSNOVICE DOPRINOSA

Najniža mesečna osnovica doprinosa

- Mesečna osnovica doprinosa ne može biti niža od najniže mesečne osnove doprinosa.
- Najnižu mesečnu osnovicu doprinosa čini iznos od **35% prosečne mesečne zarade** u Republici isplaćene u periodu **za prethodnih 12 meseci** počev od meseca novembra u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuju i plaćaju doprinosi, za koji su objavljeni podaci republičkog organa nadležnog za poslove statistike.
-
- Za zaposlenog koji radi sa **nepunim radnim vremenom** kod jednog poslodavca, a zarada koju ostvaruje je niža od najniže mesečne osnove doprinosa, **osnovica doprinosa je najniža mesečna osnovica doprinosa.**
- **Najniža mesečna osnovica na koju se obračunavaju i plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje koje se primenjuju počev od 1. januara 2024. godine zaključno sa 31. decembrom 2024. godine, iznosi 40.143,00 dinara.**

Najviša mesečna osnovica doprinosa

- Ako je propisana osnovica doprinosa viša od najviše mesečne osnovice doprinosa, obračun i plaćanje doprinosa vrši se na najvišu mesečnu osnovicu doprinosa.
- Najvišu mesečnu osnovicu doprinosa čini **petostruki iznos prosečne mesečne zarade po zaposlenom u Republici** isplaćene u periodu za prethodnih 12 meseci počev od meseca novembra u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuju i plaćaju doprinosi, prema objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.
- **Najviša mesečna osnovica na koju se obračunavaju i plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje koje se primenjuju počev od 1. januara 2024. godine zaključno sa 31. decembrom 2024. godine, iznosi 573.470,00 dinara.**

Najviša godišnja osnovica doprinosa

- Najvišu godišnju osnovicu doprinosa čini petostruki iznos zbira prosečnih mesečnih zarada u Republici isplaćenih u periodu za prethodnih 12 meseci počev od meseca novembra u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuju i plaćaju doprinosi.
- **Najviša godišnja osnovice doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za 2024. godinu i iznosi 6.881.640,00 dinara (Službeni glasnik RS“, br. 127/2021 od 24. decembra 2021. godine)**

Obveznici godišnjeg poreza na dohodak građana

- Godišnji porez na dohodak građana u 2023 godini plaćaju sva fizička lica – rezidenti za dohodak ostvaren na teritoriji Republike i u drugoj državi, kao i nerezidenti za dohodak ostvaren na teritoriji Republike, koji su u 2023.godini ostvarili **dohodak veći od trostrukog iznosa prosečne godišnje zarade po zaposlenom isplaćene u Republici Srbiji u 2023. godini, što iznosi 4.269.564,00 dinara.** Rok za podnošenje poreske prijave za godišnji porez na dohodak građana po osnovu dohotka osvarenog u 2023. godini je 15. maj 2024. godine.

Obračun zarade

Neto

+

Doprinosi na teret radnika
Porez na zarade

Bruto I

+

Doprinosi na teret
poslodavca

Bruto II

=

=

UMANJENJE NEOPOREZIVOG IZNOSA ZARADE

- Umanjenje zarade za neoporezivi iznos zaposlenog koji radi sa punim radnim vremenom vrši se prilikom isplate zarade, u iznosu koji **opredeli poslodavac**, s tim da ukupno umanjenje zarade **ne može biti veće od neoporezivog iznosa koji važi u momentu isplate zarade.**
- U slučaju kada zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom, ili ukoliko se zarada obračunava za deo meseca, ista se **umanjuje za srazmerni deo neoporezivog iznosa.**
- Neoporezivi iznosi zarada počev od 01. Februara 2024. godine iznosi 25.000 dinara.

Primeri:

1. Zaposleni u maju 2024.godine radi sa nepunim radnim vremenom – 2 časa dnevno. U posmatranom mesecu su moguća 23 radna dana, odnosno 184 radna časa (23x8). Umanjenje neoporezivog iznosa iznosi:

Redni broj primera	Neoporezivi iznos	Broj mogućih radnih dana - maj 2024	Broj mogućih časova rada - maj 2024	Broj radnih časova radnika	Srazmerni deo neoporezivog iznosa
1	25.000	23	184	46	

Primeri:

1. Zaposleni u maju 2024.godine radi sa nepunim radnim vremenom – 2 časa dnevno. U posmatranom mesecu su moguća 23 radna dana, odnosno 184 radna časa (23x8). Umanjenje neoporezivog iznosa iznosi:

Redni broj primera	Neoporezivi iznos	Broj mogućih radnih dana - maj 2024	Broj mogućih časova rada - maj 2024	Broj radnih časova radnika	Srazmerni deo neoporezivog iznosa
1	25.000	23	184	46	6.250

Srazmerni deo neoporezivog iznosa = (46 časova * 25.000) / 184 časa = 6.250 dinara

2. Zaposleni u maju 2024. godine radi sa nepunim radnim vremenom – kod jednog poslodavca 1 čas dnevno i kod drugog 4 časa dnevno.

U maju 2024. godine su moguća 23 radna dana, odnosno 184 radna časa (23x8)

Umanjenje neoporezivog iznosa iznosi:

Rb	Neoporezivi iznos	Broj mogućih radnih dana- maj 2024	Broj mogućih časova rada - maj 2024	I poslodavac broj radnih časova	I poslodavac srazmerni deo neoporezivog iznosa	II poslodavac broj radnih časova	II poslodavac srazmerni deo neoporezivog iznosa
2.	25.000	23	184	23		92	

2. Zaposleni u maju 2024. godine radi sa nepunim radnim vremenom – kod jednog poslodavca 1 čas dnevno i kod drugog 4 časa dnevno.

U maju 2024. godine su moguća 23 radna dana, odnosno 184 radna časa (23x8)

Umanjenje neoporezivog iznosa iznosi:

Rb	Neoporezivi iznos	Broj mogućih radnih dana- maj 2024	Broj mogućih časova rada - maj 2024	I poslodavac broj radnih časova	I poslodavac srazmerni deo neoporezivog iznosa	II poslodavac broj radnih časova	II poslodavac srazmerni deo neoporezivog iznosa
2.	25.000	23	184	23	3.125	92	12.500

Za prvog poslodavca – Srazmerni deo neoporezivog iznosa =
(23 časova x 25.000 dinara) / 184 časa = 3.125 dinara

Za drugog poslodavca – Srazmerni deo neoporezivog iznosa

= (92 časa x 25.000 dinara) / 184 časa = 12.500 dinara

Ukupni neoporezivi iznos 15.625 dinara.

3. Zaposleni je zasnovao radni odnos u februaru 2024. godine radi sa punim radnim vremenom, i to od 15.februara 2024.godine.

- U posmatranom mesecu su moguća 21 radna dana, odnosno 168 radna časa (21x8)
- Ostvareni časovi rada zaposlenog (15. februara – 29. februara 2024.godine) iznose 10 radnih dana x 8 časova = 80 časova
- Umanjenje neoporezivog iznosa iznosi:

Redni broj primera	Neoporezivi iznos	Broj mogućih radnih dana-februar 2024	Broj mogućih časova rada - februar 2024	Broj radnih časova radnika	Srazmerni deo neoporezivog iznosa
3	25.000	21	168	80	

3. Zaposleni je zasnovao radni odnos u februaru 2024. godine radi sa punim radnim vremenom, i to od 15.februara 2024.godine.

- U posmatranom mesecu su moguća 21 radna dana, odnosno 168 radna časa (21x8)
- Ostvareni časovi rada zaposlenog (15. februara – 29. februara 2024.godine) iznose 10 radnih dana x 8 časova = 80 časova
- Umanjenje neoporezivog iznosa iznosi:

Redni broj primera	Neoporezivi iznos	Broj mogućih radnih dana-februar 2024	Broj mogućih časova rada - februar 2024	Broj radnih časova radnika	Srazmerni deo neoporezivog iznosa
3	25.000	21	168	80	11.904.76

Srazmerni deo neoporezivog iznosa = $(80 \text{ časa} \times 25.000 \text{ din}) / 168$
časa = 11.904,76 dinara

PRIMER 4. OBRAČUN ZARADE ZA SEPTEMBAR 2024. godine

Petar Petrović		
Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 49/5		
JMBG 1419995789542		
Tekući račun 170-56565656-99		
Mogući broj časova	168	
Ostvareni broj časova	168	
Ostvareni časovi rad	152	
Ostvareni časovi godišnji odmor	16	
Ostvareni časovi bolovanje	0	
Državni praznik - časovi	0	
Primanja iz rada		80.000
Topli obrok		7.000
Regres za godišnji odmor		12.000
Minuli rad- 0,4% na 1 god radnog staža		2.500
BRUTO I zarada		101.500
Prevoz		2.300

Obračun zarade

Neto

+

Doprinosi na teret radnika
Porez na zarade

Bruto I

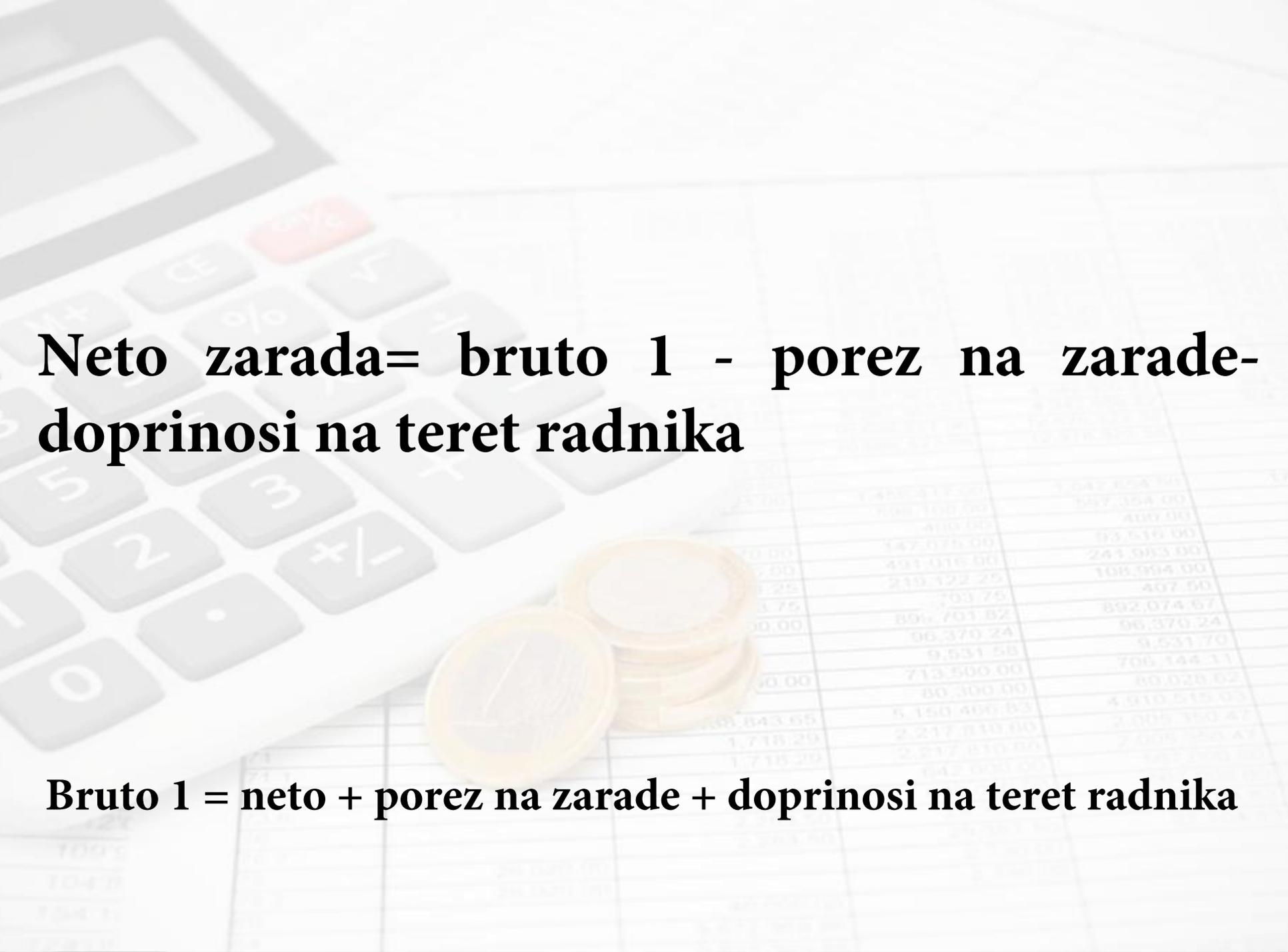
+

Doprinosi na teret
poslodavca

Bruto II

=

=

Neto zarada = bruto 1 - porez na zarade - doprinosi na teret radnika

Bruto 1 = neto + porez na zarade + doprinosi na teret radnika

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	101.500,00
2	osnovica za PIO	101.500,00
3	osnovica za Zdravstveno	101.500,00
4	osnovica za Nezaposlenost	101.500,00
5	neoporeziv iznos	25.000,00
6	osnovica za porez (1-5)	76.500,00
7	porez 10%	7.650,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	20.198,50
9	PIO (14%)	14.210,00
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	761,25
12	NETO (1-7-8)	73.651,50
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	15.377,25
14	PIO (10%)	10.150,00
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
16	ukupne obaveze (7+8+13)	43.225,75
17	potrebna sredstva (bruto II)	116.877,25

- **Porez na zarade** obračunava se u visini od 10% na razliku između bruto I i neporezivog iznosa.

U našem primeru:

- Bruto I je 101.500,00 dinara
- Neoporezivi iznos 25.0000,00 dinara
- Porez na zarade = $(101.500,00 - 25.000,00) \times 10\% = 7.650,00$ dinara.

- **Doprinosi na teret radnika** podrazumevaju sledeće dobrinose za obavezno socijalno osiguranje:
 - penzijsko i invalidsko osiguranje – **PIO – 14%**
 - zdravstveno osiguranje – **5,15%**
 - osiguranje za slučaj nezaposlenosti – **0,75 %**
- Navedeni % doprinosa obračunavaju se na osnovice za obračun dopinose (iznos bruto 1 zarade).

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	101.500,00
2	osnovica za PIO	101.500,00
3	osnovica za Zdravstveno	101.500,00
4	osnovica za Nezaposlenost	101.500,00
5	neoporeziv iznos	25.000,00
6	osnovica za porez (1-5)	76.500,00
7	porez 10%	7.650,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	20.198,50
9	PIO (14%)	14.210,00
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	761,25
12	NETO (1-7-8)	73.651,50
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	15.377,25
14	PIO (10%)	10.150,00
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
16	ukupne obaveze (7+8+13)	43.225,75
17	potrebna sredstva (bruto II)	116.877,25

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	101.500,00
2	osnovica za PIO	101.500,00
3	osnovica za Zdravstveno	101.500,00
4	osnovica za Nezaposlenost	101.500,00
5	Neoporeziv iznos	25.000,00
6	Osnovica za porez (1-5)	76.500,00
7	Porez 10%	7.650,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	20.198,50
9	PIO (14%)	14.210,00
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	761,25
12	NETO (1-7-8)	73.651,50
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	15.377,25
14	PIO (10%)	10.150,00
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
16	ukupne obaveze (7+8+13)	43.225,75
17	Potrebna sredstva (bruto II)(1+13)	116.877,25

- Sve doprinose za obavezno socijalno osiguranje **isplaćuje poslodavac**, mada se na obračunu posebno iskazuju na teret zaposlenog i na teret poslodavca, odnosno:
- **penzijsko i invalidsko osiguranje – PIO** na teret zaposlenog (14%) i PIO na teret poslodavca (10,00%),
- **zdravstveno osiguranje** – na teret zaposlenog (5,15%) i na teret poslodavca (5,15%),
- **osiguranje za slučaj nezaposlenosti** – na teret zaposlenog (0,75%).

PRERAČUN SA NETO NA BRUTO ZARADU

Formule za preračun sa neto na bruto zaradu za zaposlenog koji radi puno radno vreme i ceo mesec je proveo na radu

- 1. Kada se isplaćuje neto zarada radniku koja je jednaka ili veća od najniže neto osnovice, a jednaka ili manja od najviše neto osnovice (najčešći slučaj obračuna):

$$\text{Bruto zarada} = \frac{\text{Neto zarada} - 2.500 \text{din}}{0,701}$$

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	101.500,00
2	osnovica za PIO	101.500,00
3	osnovica za Zdravstveno	101.500,00
4	osnovica za Nezaposlenost	101.500,00
5	Neoporeziv iznos	25.000,00
6	Osnovica za porez (1-5)	76.500,00
7	Porez 10%	7.650,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	20.198,50
9	PIO (14%)	14.210,00
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	761,25
12	NETO (1-7-8)	73.651,50
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	15.377,25
14	PIO (10%)	10.150,00
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	5.227,25
16	ukupne obaveze (7+8+13)	43.225,75
17	Potrebna sredstva (bruto II)(1+13)	116.877,25

Bruto zarada (I) = (neto zarada-2.500din)/0,701

Bruto zarada (I) = (73.651,50-2.500)/0,701

Bruto zarada (I) = **101.500**

2. Kada se isplaćuje neto zarada radniku koja je u manjem iznosu od neto najniže osnovice doprinosa:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{(\text{Neto zarada} - 2.500 \text{ din}) + (\text{Najniža osnovica doprinosa} \times 19,9\%)}{0,90}$$

3. Kada se isplaćuje neto zarada radniku koja je veća od najviše neto osnovice doprinosa:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{(\text{Neto zarada} - 2.500 \text{ din}) + (\text{Najviša osnovica doprinosa} \times 19,9\%)}{0,90}$$

- 0,701 – Koeficijent utvrđen za stopu poreza od 10% i doprinose iz zarade 19,9%
- 19,9 % - Zbirna stopa doprinosa na teret zaposlenog
- 0,90 – Koeficijent prema poreskoj stopi od 10%

Formule za preračun sa neto na bruto zaradu za zaposlenog koji nije ceo mesec proveo na radu ili je zasnovao radni odnos sa nepunim radnim vremenom

1. Zarada se isplaćuje za polovinu meseca provedeog na radu ili za rad kod dva poslodavca sa po 50% radnog vremena i manja je od neto srazmenog dela najniže osnovice za plaćanje doprinosa:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{N - (25.000,00 \times 50\% \times 10\%) + (No \times 50\% \times 19,9\%)}{0,90}$$

- N – Neto zarada
- No – Srazmerni iznos najniže mesečne osnovice

2. Zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca (polovinu radnog vremena) i ostvaruje se neto zarada manja od neto najniže osnovice za plaćanje doprinosa:

- U ovom slučaju doprinosi se obračunavaju i plaćaju na pun iznos najniže osnovice, odnosno preračun sa neto na bruto iznos vrši se prema sledećoj formuli:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{N - (25.000,00 \times 50\% \times 10\%) + (No \times 19,9\%)}{0,90}$$

3. Zaposlenom se isplaćuje neto zarada za pola meseca provedenog na radu (polovina meseca), ista je veća od neto srazmernog dela najniže osnovice za plaćanje doprinosa

$$\text{Bruto zarada} = \frac{N - 25.000,00 \times 50\% \times 10\%}{0,701}$$

4. Zaposlenom se isplaćuje neto zarada za pola meseca provedenog na radu (polovina meseca), ista je veća od neto najviše osnovice za plaćanje doprinosa

$$\text{Bruto zarada} = \frac{N - (25.000,00 \times 50\% \times 10\%) + (NV_{\text{VO}} \times 19,9\%)}{0,90}$$

Knjiženje zarada

- Prema Pravilniku o kontnom okviru na računima grupe 45 - Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada, evidentiraju se obaveze za neto zarade i naknade zarada, kao i obaveze za poreze i doprinose po odbitku koji se obračunavaju i plaćaju pri isplati zarada i naknada zarada.

Zarade i naknade zarada koje se ne refundiraju

- Obaveze za zarade i naknade zarada koje se ne refundiraju se iskazuju na računima: **450, 451, 452 i 453**
- Ovim obavezama odgovaraju troškovi koji se iskazuju na računima:
- **520 – Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)**
- **521 – Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca.**

- **Račun 520 = 450 + 451 + 452**
- **Račun 521 = 453**

Primer knjiženja (na osnovu gore datog obračuna zarade)

Primer knjiženja (na osnovu gore datog obračuna zarade) Na osnovu obračuna zarada:

Račun		Naziv računa	Iznos	
Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	101.500,00	
	450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		73.651,50
	451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		7.650,00
	452 1	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - Doprinos za PIO		14.210,00
	452 2	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - Doprinos za zdravstveno osiguranje		5.227,25
	452 3	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - Doprinos za nezaposlenost		761,25
521		Troškovi poreza na zarade i naknada zarada na teret poslodavca	15.377,25	
	453 1	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - Doprinos za PIO		10.150,00
	453 2	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - Doprinos za zdravstveno osiguranje		5.227,25

Na osnovu izvoda banke o isplati zarada:

Račun		Naziv računa	Iznos	
Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	73.651,50	
451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	7.650,00	
452 1		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - Doprinos za PIO	14.210,00	
452 2		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - Doprinos za zdravstveno osiguranje	5.227,25	
452 3		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - Doprinos za nezaposlenost	761,25	
453 1		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - Doprinos za PIO	10.150,00	
453 2		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - Doprinos za zdravstveno osiguranje	5.227,25	
	241	Tekući račun		116.877,25

Podnošenje poreske prijave za isplatu zarada

- Nakon što se izvrši obračun zarada, a pre isplata neto zarada, poreza i doprinosa, popunjava se poreska prijava PPP- PD – **Pojedinačna poreska prijava o obračunatim porezima i doprinosima.**
- Od 01.marta 2014. godine poreska prijava PPP-PD – Pojedinačna poreska prijava o obračunatim porezima i doprinosima, podnosi se u **elektronskom obliku, preko portala Poreske uprave “ePorezi”.**
- Za pristup elektronskom servisu na portalu “ePorezi”, instalira se posebna aplikacija, kojoj se pristupa pomoću **Kvalifikovanog elektronskog sertifikata**, odnosno unosom PIN koda ovog sertifikata.
- Kvalifikovani elektronski sertifikat je elektronski potpis (kartica sa čipom, **koja glasi na lice koje je zakonski zastupnik privrednog društva**). Pomoću Kvalifikovanog elektronskog sertifikata pristupa se **Poreskoj upravi, Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja (prijave, odjave radnika i sl.), Upravi carina I dr .**

- Elektronski sertifikat izdaje Sertifikaciono telo. Postoje četiri registrovana sertifikaciona tela u Republici Srbiji:
- **JP PTT Saobraćaja Srbija RJ** za elektronsko poslovanje – CEPP
- **Privredna komora Srbije – PKS CA**
(Sertifikaciono telo Privredne komore Srbije)
- **Halcom CA**
- **MUP RS – Sertifikaciono telo MUP RS**

- Nakon uspešno podnete poreske prijave za zarade – PPP-PD, od strane Poreske uprave dodeljuje se **poziv na broj** koji se unosi prilikom **plaćanja** kako neto zarada zaposlenima, tako i prilikom plaćanja poreza i doprinosa.
- Ukupan iznos poreza i doprinosa za sve zaposlene se **uplaćuje na jedan tekući račun** – Objedinjena naplata, prema obaveštenju koje izda Poreksa uprava prilikom podnošenja prijave (iznos, tekući raču, poziv na broj, svrha plaćanja).

PRIMER 5. OBRAČUN ZARADE ZA Oktobar 2024. godine

Miloš Nikolić	
Novi Sad, Kralja Petra I 43/6	
JMBG 1712995789542	
Tekući račun 170-97851356-99	
Mogući broj časova	184
Ostvareni broj časova	184
Ostvareni časovi rad	160
Ostvareni časovi godišnji odmor	24
Ostvareni časovi bolovanje	0
Državni praznik - časovi	0
Primanja iz rada	120.000
Topli obrok	10.000
Regres za godišnji odmor	38.000
Minuli rad- 0,4% na 1 god radnog staža	14.000
BRUTO I zarada	
Prevoz	2.300

Primer 5.

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	
2	osnovica za PIO	
3	osnovica za Zdravstveno	
4	osnovica za Nezaposlenost	
5	Neoporeziv iznos	
6	Osnovica za porez	
7	Porez 10%	
8	doprinosi na teret radnika	
9	PIO (14%)	
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	
12	NETO	
13	doprinosi na teret poslodavca	
14	PIO (10%)	
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	
16	ukupne obaveze	
17	Potrebna sredstva (bruto II)	

Primer 5.

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	182.000,00
2	osnovica za PIO	182.000,00
3	osnovica za Zdravstveno	182.000,00
4	osnovica za Nezaposlenost	182.000,00
5	Neoporeziv iznos	25.000,00
6	Osnovica za porez (1-5)	157.000,00
7	Porez 10%	15.700,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	36.218,00
9	PIO (14%)	25.480,00
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	9.373,00
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	1.365,00
12	NETO (1-7-8)	130.082,00
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	27.573,00
14	PIO (10%)	18.200,00
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	9.373,00
16	ukupne obaveze (7+8+13)	79.491,00
17	Potrebna sredstva (bruto II) (1+13)	209.573,00

Bruto zarada (I) = (neto zarada-2.500din)/0,701

Bruto zarada (I) = (130.082,00-2.500)/0,701

Bruto zarada (I) = **182.000**

PRIMER 6. OBRAČUN ZARADE ZA SEPTEMBAR 2024. godine

Dejan Rakočević	
Novi Sad, Bulevar Slobodana Jovanovića 49/5	
JMBG 1419995789542	
Tekući račun 170-56565656-99	
Mogući broj časova	168
Ostvareni broj časova	84
Ostvareni časovi rad	76
Ostvareni časovi godišnji odmor	0
Ostvareni časovi bolovanje	0
Državni praznik - časovi	8
Primanja iz rada	20.000
Topli obrok	7.000
Regres za godišnji odmor	0
Minuli rad- 0,4% na 1 god radnog staža	2.500
BRUTO I zarada	
Prevoz	2.300

PRIMER 6. OBRAČUN ZARADE ZA SEPTEMBAR 2024. godine

Dejan Rakočević	
Novi Sad, Bulevar Slobodana Jovanovića 49/5	
JMBG 1419995789542	
Tekući račun 170-56565656-99	
Mogući broj časova	168
Ostvareni broj časova	84
Ostvareni časovi rad	76
Ostvareni časovi godišnji odmor	0
Ostvareni časovi bolovanje	0
Državni praznik - časovi	8
Primanja iz rada	20.000
Topli obrok	7.000
Regres za godišnji odmor	0
Minuli rad- 0,4% na 1 god radnog staža	2.500
BRUTO I zarada	29.500
Prevoz	2.300

Neoporeziv deo: $(84 \times 25000) / 168 = 12.500,00$

Primer 6.

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	
2	osnovica za PIO	
3	osnovica za Zdravstveno	
4	osnovica za Nezaposlenost	
5	Neoporeziv iznos	
6	Osnovica za porez	
7	Porez 10%	
8	doprinosi na teret radnika	
9	PIO (14%)	
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	
12	NETO	
13	doprinosi na teret poslodavca	
14	PIO (10%)	
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	
16	ukupne obaveze	
17	Potrebna sredstva (bruto II)	

Primer 6.

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	29.500,00
2	osnovica za PIO	40.143,00
3	osnovica za Zdravstveno	40.143,00
4	osnovica za Nezaposlenost	40.143,00
5	neoporeziv iznos	12.500,00
6	osnovica za porez (1-5)	17.000,00
7	porez 10%	1.700,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	7.988,46
9	PIO (14%)	5.620,02
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	2.067,36
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	301,07
12	NETO (1-7-8)	19.811,54
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	6.081,66
14	PIO (10%)	4.014,30
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	2.067,36
16	ukupne obaveze (7+8+13)	15.770,12
17	potrebna sredstva (bruto II)	35.581,66

Primer 6.

Zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca (polovinu radnog vremena) i ostvaruje se neto zarada manja od neto najniže osnovice za plaćanje doprinosa:

U ovom slučaju doprinosi se obračunavaju i plaćaju na pun iznos najniže osnovice, odnosno preračun sa neto na bruto iznos vrši se prema sledećoj formuli:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{N - (25.000,00 \times 50\% \times 10\%) + (N \times 19,9\%)}{0,90}$$

Primer 6.

Zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca (polovinu radnog vremena) i ostvaruje se neto zarada manja od neto najniže osnovice za plaćanje doprinosa:

U ovom slučaju doprinosi se obračunavaju i plaćaju na pun iznos najniže osnovice, odnosno preračun sa neto na bruto iznos vrši se prema sledećoj formuli:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{N - (25.000,00 \times 50\% \times 10\%) + (N_o \times 19,9\%)}{0,90}$$

$$\text{Bruto I} = \frac{19.871,04 - (25.000,00 * 50\% * 10\%) + (40.143,00 * 19,9\%)}{0,90}$$

$$\text{Bruto I} = 29.500,00$$

PRIMER 7. OBRAČUN ZARADE ZA Oktobar 2024. godine

Dražen Petrović		
Kisač, Kralja Petra I 43/6		
JMBG 1712995789542		
Tekući račun 170-97851356-99		
Mogući broj časova	184	
Ostvareni broj časova	184	
Ostvareni časovi rad	160	
Ostvareni časovi godišnji odmor	24	
Ostvareni časovi bolovanje	0	
Državni praznik - časovi	0	
Primanja iz rada		820.000
Topli obrok		10.000
Regres za godišnji odmor		38.000
Minuli rad- 0,4% na 1 god radnog staža		14.000
BRUTO I zarada		
Prevoz		4.800

Primer 7.

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	
2	osnovica za PIO	
3	osnovica za Zdravstveno	
4	osnovica za Nezaposlenost	
5	Neoporeziv iznos	
6	Osnovica za porez	
7	Porez 10%	
8	doprinosi na teret radnika	
9	PIO (14%)	
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	
12	NETO	
13	doprinosi na teret poslodavca	
14	PIO (10%)	
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	
16	ukupne obaveze	
17	Potrebna sredstva (bruto II)	

Primer 7.

Redni broj	Element	Iznos
1	bruto zarada (bruto I)	882.000,00
2	osnovica za PIO	573.470,00
3	osnovica za Zdravstveno	573.470,00
4	osnovica za Nezaposlenost	573.470,00
5	Neoporeziv iznos	25.000,00
6	Osnovica za porez (1-5)	857.000,00
7	Porez 10%	85.700,00
8	doprinosi na teret radnika (9+10+11)	114.120,53
9	PIO (14%)	80.285,80
10	ZDRAVSTVO (5,15%)	29.533,71
11	NEZAPOSLENOST (0,75%)	4.301,03
12	NETO (1-7-8)	682.179,47
13	doprinosi na teret poslodavca (14+15)	86.880,71
14	PIO (10%)	57.347,00
15	ZDRAVSTVO (5,15%)	29.533,71
16	ukupne obaveze (7+8+13)	286.701,24
17	Potrebna sredstva (bruto II) (1+13)	968.880,71

Primer 7.

- Kada se isplaćuje neto zarada radniku koja je veća od najviše neto osnovice doprinosa:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{(\text{Neto zarada} - 2.500 \text{ din}) + (\text{Najviša osnovica doprinosa} \times 19,9\%)}{0,90}$$

Primer 7.

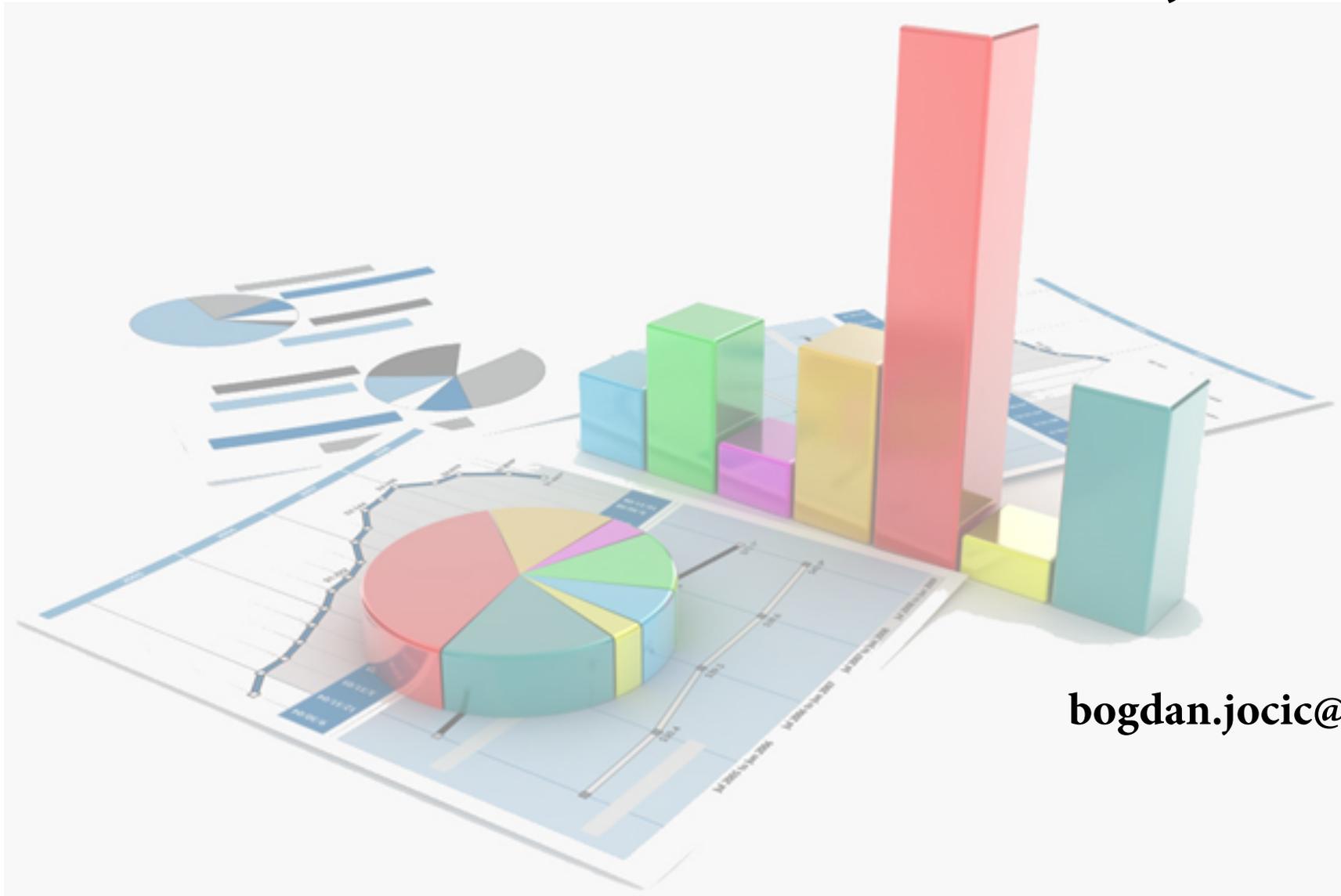
- Kada se isplaćuje neto zarada radniku koja je veća od najviše neto osnovice doprinosa:

$$\text{Bruto zarada} = \frac{(\text{Neto zarada} - 2.500 \text{ din}) + (\text{Najviša osnovica doprinosa} \times 19,9\%)}{0,90}$$

$$\text{Bruto I} = \frac{(682.179,47 - 2.500,00) + (573.470,00 * 19,9\%)}{0,90}$$

$$\text{Bruto I} = 882.000$$

HVALA NA PAŽNJI !

bogdan.jocic@polj.edu.rs